

Projekt pn.

**Nisko coraz wyżej - podniesienie potencjału
ekonomiczno - gospodarczego i konkurencyjności
życia w mieście**

**DOBRE
PRAKTYKI**

**Współpraca podstawą rozwoju – stworzenie własnej ścieżki rozwoju
w oparciu o trzy kluczowe zdiagnozowane filary rozwoju: edukacja,
przedsiębiorczość i innowacyjność.**

FISZKA OPISU DOBREJ PRAKTYKI

Nazwa dobrej praktyki

Współpraca podstawą rozwoju – stworzenie własnej ścieżki rozwoju w oparciu o trzy kluczowe zdiagnozowane filary rozwoju: edukacja, przedsiębiorczość i innowacyjność.

Poziom 1: Skrótowy opis DP

Ogólny opis

Szczegółowo opracowana diagnoza społeczno – gospodarcza gminy i miasta Nisko uwidoczniła problemy, jak również potencjały, na bazie których zaprojektowano kierunki rozwoju strategicznego gminy i miasta Nisko.

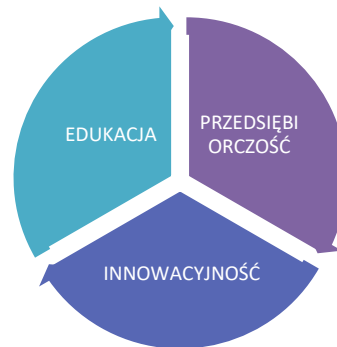
Dobrą wypracowaną praktyką jest zdolność stworzenia i wdrożenia własnej ścieżki rozwoju, która w sposób bezpośredni wynika z opracowanej diagnozy i bezpośrednio dotyczy wyselekcjonowanych potencjałów i zmiany zdiagnozowanych problemów.

W tym przypadku dobrą praktyką jest stworzenie własnej ścieżki rozwoju gospodarczego w oparciu o trzy kluczowe filary rozwoju, które wzajemnie się uzupełniają:

1. **Edukacja**
2. **Przedsiębiorczość.**
3. **Innowacyjność i współpraca.**

Dobrą praktyką jest połączenie tych trzech obszarów w jeden wspólny organizm, który w sposób kompleksowy i komplementarny przyczynia się do rozwoju gminy, jednocześnie odpowiadając na jej zdiagnozowane problemy i potencjały. Stworzenie własnej ścieżki rozwoju w sposób zintegrowany i kompleksowy stanowi podstawowy mechanizm skutecznego rozwoju danej jednostki samorządowej. Kompleksowość wskazuje na ujęciu zadania w sposób wzajemnie się uzupełniający, wspólnie podejmujący się realizacji celu, jakim jest rozwój społeczno – gospodarczy gminy.

Edukacja jest obszarem, który odpowiada za przygotowanie osób do aktywności zawodowej, zarówno w obszarze nowej kadry pracowniczej, jak również w obszarze aktywności biznesowej. Przedsiębiorczość jest podstawowym obszarem mającym wpływ na rozwój gospodarczy i kondycję finansową Gminy. Innowacyjność to obszar, który wyróżnia wypracowaną ścieżkę rozwoju i stanowi podstawowy element konkurencyjności oferty usług publicznych gminy z innymi jednostkami samorządowymi w obszarze konkurencyjności demograficznej.

Dobra praktyka:

Edukacja:

Podniesienie jakości nauczania w lokalnych szkołach w kierunku rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych i przygotowania uczniów do aktywności zawodowej na konkurencyjnym rynku pracy: języki obce – informatyka – przedmioty zawodowe – przedsiębiorczość, jako kierunki wiodące dla rozwoju gminy. W tym przypadku kluczem jest wykorzystanie potencjału gminy w obszarze edukacji zawodowej uczniów na kierunkach informatycznym, elektroniczno – elektrycznym i pochodnych, co w połączeniu z edukacją języków obcych i przedsiębiorczości, tworzy przestrzeń do możliwości rozwijania swoich aktywności zawodowych rynkach zagranicznych, jednocześnie mieszkając na terenie gminy i miasta Nisko.

Przedsiębiorczość:

Stworzenie klastra rozwoju lokalnego opartego na współpracy: szkoła – biznes – samorząd i wspólna aktywność w kierunku rozwijania kultury przedsiębiorczości i dostosowania poziomu edukacji do potrzeb lokalnego i globalnego rynku pracy.

Innowacyjność:

Stworzenie przestrzeni do rozwoju aktywności zawodowej w kierunkach wiodących, poprzez budowę Centrum Edukacji Multimedialnej z przestrzenią warsztatową i prezentacyjną, a także dzielenie się i czerpanie z doświadczeń innych podmiotów samorządowych: MIDT – TELEMARKE w Norwegii. Innowacyjnym podejściem do rozwoju gminy, w szczególności w obszarze edukacji i przedsiębiorczości

jest korzystanie z doświadczeń partnerów samorządowych, jak również dzielenie się własnymi doświadczeniami z innymi podmiotami publicznymi.

Kluczowym elementem dobrej praktyki jest stworzenie spójnego systemu, wzajemnie się uzupełniającego i ze sobą współpracującego, który opiera się na trzech kluczowych filarach: edukacja – przedsiębiorczość i innowacyjność, połączona ze współpracą.

Dobra praktyka ma na celu stworzenie konkurencyjnego obszaru rozwoju gminy, który w efekcie długofalowym wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców i warunków do rozwoju, co skutkować będzie korzystnymi zmianami w obszarze demograficznym i społeczno – gospodarczym.

Metryczka DP

Data wdrożenia rozwiązania:	30.04.2024 r. (data zakończenia projektu pn. Nisko coraz wyżej - podniesienie potencjału ekonomiczno – gospodarczego miasta i konkurencyjności życia w mieście).
Typ jednostki samorządowej, w której wdrożono rozwiązanie (GW, GM-W, GM, MNPP, Powiat, związek JST) – GM-W;	GM-W
Nr TERYT JST, w której wdrożono rozwiązanie (jeśli kilka jednostek – nr lidera)	1812053
Liczba mieszkańców JST, w której wdrożono rozwiązanie (dane na koniec roku poprzedzającego wdrożenie)	21 395
Nazwa podmiotu, który wprowadził innowację (był liderem w przypadku partnerstwa)	Gmina i Miasto Nisko
Adres podmiotu, który wprowadził innowację;	Plac Wolności 14, 37 – 400 Nisko
Osoba do kontaktu w w/w jednostce (imię, nazwisko);	Krzysztof Haliniak
Nr telefonu, adres e-mail osoby kontaktowej;	Tel. 15 8415 667, k.haliniak@nisko.pl
Adres strony internetowej podmiotu, który wdrożył rozwiązanie (jeśli posiada);	www.nisko.pl
Nazwy kluczowych partnerów (jeśli dotyczy; maks. 3 podmioty).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rada Ekspertka ds. Przedsiębiorczości; 2. Powiat Niżański; 3. Liceum Ogólnokształcące w Nisku; 4. Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej w Nisku; 5. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 1 w Nisku (os. Podwolina); 6. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 2 w Nisku (ul. Tysiąclecia);

7. Zespół Szkolno – Przedszkolny Nr 3 w Nisku (ul. Słowackiego);
8. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Nowosielcu;
9. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Zarzeczu;
10. Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Nisku;
11. Regionalna Izba Gospodarcza w Stalowej Woli.
12. Gmina Midt – Telemark.

Poziom 2: Pełna prezentacja DP

Celem pełnej prezentacji DP jest umożliwienie czytelnikowi podjęcia wstępnej decyzji o ewentualnym zaangażowaniu się w proces replikacji (zapoznanie użytkownika bazy z mechanizmem działania proponowanej innowacji, procedurą jej wdrożenia oraz bilansem poniesionych nakładów i zrealizowanych korzyści).

Diagnoza sytuacji „na wejściu”

Wdrożenie dobrej praktyki poprzedzone i oparte zostało o rezultaty opracowanej diagnozy, w tym analizy pogłębionej, analizy MRL oraz wniosków z analizy partycypacyjnej mieszkańców i przedsiębiorców, w tym również na podstawie badania ankietowe wśród uczniów ostatnich klas szkół średnich z terenu gminy.

Wyniki diagnozy wskazały na problemy w rozwoju gospodarczym gminy i miasta Nisko, w szczególności w obszarze problemu bezrobocia, wolniejszego rozwoju lokalnej przedsiębiorczości względem gmin porównawczych, a także nierozwiniętej wśród młodych kultury przedsiębiorczości.

Do istotnych barier rozwojowych wskazano ponadto migrację mieszkańców, w szczególności młodych ludzi, którzy często nie chcą wracać na teren gminy po skończonych studiach wyższych, w tym zakresie aż 65% badanych nie widziało możliwości pozostania na terenie gminy po etapie edukacji. Badania ankietowe młodzieży pokazały bardzo słabe zainteresowanie młodych mieszkańców gminy zakładaniem własnej działalności i chęcią pracy na terenie gminy. Badania wskazały również istotny brak wiedzy wśród uczniów o lokalnym rynku pracy, co w dużym stopniu wpływało na w/w ocenę lokalnego rynku pracy przez niższą młodzież.

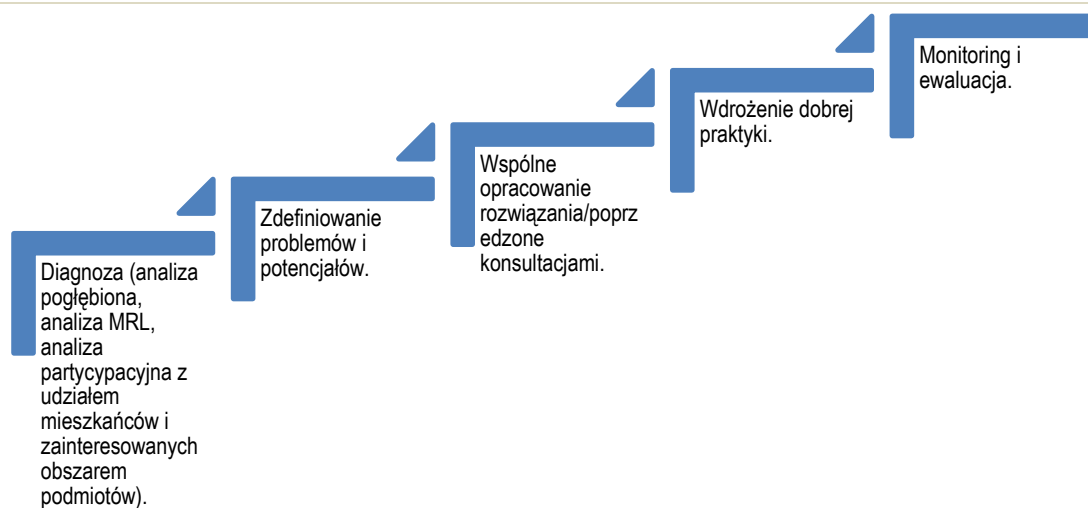
Diagnoza oparta o analizę MRL, analizę potencjału gminy w obszarze liczby absolwentów wykazała najwyższą dynamikę rosnącą liczby uczniów w szkołach zawodowych. Analiza jednocześnie wykazała istotne problemy gminy w najwyższym wskaźniku zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów do 25 roku życia, co wskazuje na ograniczone możliwości wykorzystania wskazanego potencjału i niski poziom zatrudnienia lokalnego rynku pracy, przygotowanego na nowych absolwentów. Wpływ na obecną sytuację mają nie tylko zmiany demograficzne, niski poziom lokalnej przedsiębiorczości, brak firm z wysokim potencjałem innowacyjno – technologicznym a także obecny system kształcenia. Źle dobrane kierunki kształcenia zawodowego, spowodowały wzrost zawodów nadwyżkowych nieodpowiadających lokalnym potrzebom.

Kolejnym elementem diagnozy była ocena potrzeb lokalnych szkół, problemów i wyzwań, które ograniczają możliwości nauczania w sposób efektywny i skuteczny. Bardzo ważnym elementem diagnozy były spotkania i konsultacje trójstronne, połączone spotkania przedstawicieli samorządów, szkół i biznesu. Wskazane konsultacje bezpośrednio przyczyniły się do wypracowania własnej ścieżki rozwoju Gminy, opartej o trzy zdiagnozowane filary rozwoju.

W procesie opracowania i wdrożenia dobrej praktyki zastosowano przyjęty schemat opracowania i wdrożenia dobrej praktyki:

1. Diagnoza (analiza pogłębiona, analiza MRL, analiza partycypacyjna z udziałem mieszkańców i zainteresowanych obszarem podmiotów).
2. Zdefiniowanie problemów i potencjałów.
3. Wspólne opracowanie rozwiązania/poprzedzone konsultacjami.
4. Wdrożenie dobrej praktyki.
5. Monitoring i ewaluacja.

Opis przedsięwzięcia i procesu jego wdrożenia

Do działań wchodzących w skład dobrej praktyki należało:

- Stworzenie/doposażenie pracowni językowych i informatycznych w szkołach podstawowych i w szkołach średnich; szkoły podstawowe wyposażono w meble szkolne, komputery stacjonarne z oprogramowaniem biurowym i graficznym, laptopy z oprogramowaniem biurowym na nauki języków obcych.
- Szkolenie nauczycieli szkół podstawowych z podstaw programowania informatycznego. Nauczyciele uczestniczyli w szkoleniach z zakresu informatyki na renomowanej uczelni, Politechnice Rzeszowskiej. Podczas tych intensywnych kursów zdobyli nowe umiejętności w obszarach takich jak Corel DRAW, HTML i CSS, Python oraz Ruby on Rails. W ramach szkolenia wypracowane zostały scenariusze lekcji do nauki programowania dla uczniów szkół podstawowych.
- W dniach 11-12.10.2023r. zostało przeprowadzone szkolenie dla kadry nauczycieli szkół średnich i podstawowych z tematyki przedsiębiorczości z organizacją wizyt studyjnych w lokalnych firmach. Szkolenie pozwoliło nauczycielom zaktualizować swoją wiedzę na temat zagadnień związanych z przedsiębiorczością, uwzględniając najnowsze trendy, metody i narzędzia stosowane w biznesie. Uczestnictwo w szkoleniu umożliwiło nauczycielom rozwijanie umiejętności dydaktycznych i metodologicznych, które są niezbędne do efektywnego przekazywania wiedzy z zakresu przedsiębiorczości.
- W dniu 19.03.2024r. odbyło się stacjonarne seminarium dla nauczycieli – nowoczesne metody nauczania języków, które poświęcone było nowoczesnym metodom nauczania języków obcych i skupiało się na innowacyjnych strategiach i narzędziach wspierających efektywną naukę języków. Omawiano z uczestnikami techniki motywacyjne, wykorzystanie nowych technologii edukacyjnych oraz praktycznym podejściu do różnorodnych stylów uczenia.
- Wypracowanie stałej reprezentacji przedsiębiorców działających, jako organ doradczo – konsultacyjny przy Burmistrzu Gminy i Miasta Nisko i wpisanie ich w strukturę organizacji działania Urzędu Gminy i Miasta Nisko - **Powołanie Rady Ekspertkiej ds. Przedsiębiorczości** na podstawie Zarządzenia Nr 178A/2022 Burmistrza Gminy i Miasta Nisko, która współdecydowała i konsultowała organizację targów kariery (Rada była inicjatorem i współorganizatorem targów), konsultowała zasady organizacji mentoringu, zasady organizacji spotkań biznesowych i ustalanych zasad organizacji praktyk zawodowych dla uczniów.
- Organizacja **8 spotkań/śniadań biznesowych dla lokalnych przedsiębiorców** o charakterze edukacyjno – informacyjnym z networkingiem, które były formą edukacji przedsiębiorców m.in. o źródłach finansowania inwestycji, o lokalnych podmiotach wspierających lokalny rynek pracy z możliwością zapoznania się z innymi przedsiębiorcami.
- **Organizacja wizyt studyjnych** dla uczniów lokalnych szkół podstawowych i szkół średnich (organizacja 28 wyjazdów studyjnych do lokalnych przedsiębiorców), czego głównym celem jest budowanie kultury przedsiębiorczości i podniesienie świadomości uczniów o lokalnym rynku pracy.
- Komunikowanie o kluczowych planowanych inwestycjach strategicznych do lokalnego biznesu – **organizacja konferencji LHS i opracowanie badania marketingowego** na potrzeby inwestycji w budowę terminala LHS.
- **Uruchomienie Centrum Obsługi Inwestora** w strukturze Urzędu Gminy i Miasta Nisko na podstawie Zarządzenia 153/2022 Burmistrza Gminy i Miasta Nisko;
- Szkolenie dla kadry nauczycieli przedmiotów związanych z przedsiębiorczością (**szkolenie dla 10 nauczycieli szkół podstawowych i szkół średnich**).
- **Organizacja szkolenia dla młodych mieszkańców w obszarze zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej** (udział wzięło 28 osób), program 10 – godzinnego szkolenia podzielony był na dwa dni szkoleniowe, który obejmował m.in. tematy: zasady zakładania i rejestracji nowej firmy, podstawy i zasady księgowości, marketingu, pozyskania klienta,

formy i źródła finansowania, zasady działania start-upów, zasady projektowania modelu i pomysłu biznesowego wg. narzędzia Business Model Canvas, nowoczesne formy marketingu i wykorzystanie social mediów w promocji firmy.

- **Organizacja dla 40 uczniów RCEZ w Nisku praktyk zawodowych** w lokalnych firmach.
- **Organizacja Targów Kariery**, które odwiedziło około 1000 uczniów niższych szkół, w targach udział wzięło 33 wystawców z sektora prywatnego i publicznego.
- W trakcie realizowana jest budowa Centrum Edukacji Multimedialnej z wystawą naukową „Zalew Wiedzy Podwolina” oraz salami warsztatowymi.
- Nawiązanie **współpracy partnerskiej z Gminą MIDT – TELEMARK w Norwegii** i wspólna wymiana doświadczeń. W dniu 17.08.2022 Gmina i Miasto Nisko zawarła Umowę współpracy z Gminą Midt-Telemark z Norwegii. Przedmiotem umowy było ustalenie zasad współpracy przy organizacji współpracy bilateralnej obejmującej trzy obszary tematyczne:
  1. Jakość i metody kształcenia w gospodarce opartej na wiedzy;
  2. Wspieranie przedsiębiorczości.
  3. Rozwój oferty miasta.

W ramach tej współpracy wzajemnie dzielono się dobrymi praktykami, doświadczeniami, które w sposób innowacyjny, nowatorski wspierały obie gminy w ich rozwoju:

Dobre praktyki z Norwegii:

- edukacja języka angielskiego w Norwegii powinna być przykładem, jak uczyć dzieci języków w Polsce;
- partycypacja i angażowanie mieszkańców w rozwój własnej gminy, co ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia wspólnych celów, takich jak rozwój atrakcyjnej społeczności lokalnej opartej na zrównoważonych usługach, zaufaniu o włączeniu;
- rozwinięta działalność norweskiego samorządu w obszarze projektów społecznych, rozwinięty i sprawnie działający system wolontariatu,
- nacisk na praktyczną naukę umiejętności w norweskich szkołach;
- nauka podstaw przedsiębiorczości i kształtowania umiejętności radzenia z problemami i wyzwaniami (przedsiębiorczość, jako radzenie sobie z wyzwaniem, problemem, a nie tylko wiedza o przedsiębiorczości, jako nauce) już od najmłodszych lat;
- ekonomiczne podejście do tworzenia infrastruktury publicznej multifunkcyjnej wg. zasady „pod jednym dachem”, czyli tworzenie spójnej oferty usług publicznych dla mieszkańców w ramach jednego budynku;
- aktywizacja seniorów i partycypacja społeczna (działalność rad społecznych w sposób sformalizowany i zorganizowany);
- w Norwegii mniejsza hierarchiczność w samorządzie;
- edukacja nastawiona na efekt skutecznego uczenia, system i narzędzia dostosowane są do potrzeb uczniów;
- oferta zajęć dodatkowych dla uczniów/kulturalnych blisko szkoły lub w samej szkole;
- wspieranie przez lokalny samorząd przedsiębiorców w formie marketingowej i organizacyjnej (powołana organizacja non-profit zajmująca się wspieraniem przedsiębiorców), budowanie spójnej marki gminy w oparciu o profil działania lokalnych przedsiębiorstw, rolników,
- rozwijanie oferty czasu wolnego - tworzenie spójnej oferty turystycznej dla mieszkańców;
- budowa klastra, jako forma i miejsce współpracy samorządu i biznesu;
- budowanie spójnego programu wspierania lokalnej przedsiębiorczości i kultury, oddolna i społeczna organizacja imprezy promującej gminę (współpraca samorządu z mieszkańcami),
- rozwój oferty edukacji artystycznej i kulturalnej dostosowanej do potrzeb młodzieży,
- rozwój i promocja lokalnego wolontariatu i wspieranie jego działań przez samorząd, wolontariat jednym z elementów rozwoju gminy.

Ocena rezultatów wdrożenia przedsięwzięcia

Ocena efektów/rezultatów wdrożenia odbywa się na dwóch etapach:

- ocena wewnętrzna: ocena wewnątrz struktury organizacyjnej jednostki wdrażającej, w tym przypadku Urzędu Gminy i Miasta Nisko;
- ocena zewnętrzna: ocena dokonywana w oparciu o monitoring i konsultacje z potencjalnymi inwestorami oraz przedstawicielami Rady Ekspertckiej ds. przedsiębiorczości.

Nakłady poniesione na pilotażowe wdrożenie

Nakłady poniesione na wdrożenie DP dotyczyły:

- Dopuszania pracowni informatycznych i językowych;
- Podniesienia kwalifikacji nauczycieli.

Wartość wdrożenia dobrej praktyki = 16 968 670,56 PLN

Zakres i wartość wdrożenia jednak w dużej mierze zależą od ilości szkół, pracowni, które wymagają doposażenia, a także dostępności do obiektu, w którym mógłby funkcjonować Centrum Edukacji Multimedialnej. Niestety w przypadku Gminy i Miasta Nisko podstawowym ograniczeniem był brak takiej infrastruktury, co skutkowało koniecznością jej budowy,

Zalecenia dla podmiotów zainteresowanych wdrożeniem

Rekomendacje dla podmiotów zainteresowanych wdrożeniem DP:

- przeprowadzenie właściwej diagnozy stanu wyjściowego, opartej o analizę pogłębioną, analizę MRL oraz analizę partycypacyjną;

- partycypacyjne określenie problemu i zdefiniowanie rozwiązania, które zmieni ten problem;
- ocena możliwości wdrożenia, uwzględniająca warunki i korzyści wdrożenia DP;
- ocena koniecznych do poniesienia nakładów i spełnienia określonych warunków;
- określenie zasad wdrożenia DP;
- wyznaczenie pracowników zaangażowanych i odpowiedzialnych za wdrożenie DP;
- tworzenie systemu w sposób kompleksowy i komplementarny.

Poziom 3: Załączniki – Dokumentacja wdrożenia przedsięwzięcia (zdjęcia, materiały wideo, prezentacje, wzory dokumentów i procedur, itp.) – będzie podlinkowana do opisu dobrej praktyki.

Opis dokumentu / materiału	Link lub nazwa załączonego pliku
1) Umowa współpracy z MIDT - TELEMARK	http://fundusze.nisko.pl/index.php/pl/dobre-praktyki-pl